

Подунавка из-лази сваке Недељ у вече, и кошта за целу годину 5 фр. ср. за полу 2 ф. 30 кр., на три месеца 1 ф. 15 кр. без поштарине с поштариномъ 1 ф. више.

Предброити се може код сваке п. к. поште. Изъ внутренности Србине пека изволе у плаћенимъ писмама сь новцима на вѣнѣжару Госп. В. Валожниѣа обратити се.

Нѣговои Свѣтлости Господару

ДАНИЛУ

Князу Црне Горе и Брда'.

Светоѣный Богъ те — што светомъ влада —
Довео на тай гвозденый тронъ;
Тебе юнака, храбра и млада,
И далъ за руку води онъ.

Мада е твоя област и земля,
Али си славомъ великий ты,
И твоя света велика земля,
Створи, те смо ти одани сви.

Среѣно си твою стазу почео,
Мудро си бранио Душановъ родъ;
Одлу страшной ты си отео
Надежде котву, слободѣ бродъ.

Ты си намъ, княже! утѣха цигла,
После Лазара првый си ты!
Тобомъ се туга сь Косова дигла,
На те гледамо данаске сви.

Сладка е радость Србина свакогъ,
Кадъ се спомене имена твогъ;
При свакој слави имена крсногъ
За твоѣ здрављѣ призива — с' Богъ.

Радуй се, княже! слава ти цвета,
Име ти Србинъ поѣва свудъ.
То е намъфра обшта и света,
Што твою србску обима грудъ.

Радуй се, княже! време е твоѣ,
Пролѣћа жельногъ сѣ намъ зракъ.
Крстови свуда усправо стое,
Месецъ е зашю, пролази мракъ.

У Београду. Л. П. Менадовиѣъ.

Мануела.

Приповѣдка.

На еданъ часъ одъ тако названогъ пустогъ великогъ друма, кои и изъ Вера-Круса у Аканозикъ води, и два пушкетета одъ гомиле полу сурвани колиба назване Сантафе или Асенсионъ, ков су са свю страна шумама окружене, лежала е куѣа Теѣја, стары господара породице Теѣја.

Одпочивањ по подне свршено е — потомци шпаньолски, кои су у спанскомъ дворцу на долѣмъ спрату обитавали, устали су были и трчали носѣти пуне котлове сь водомъ и млекомъ

и ѣшали су дѣцу црнаца, коя су ѣмъ се на руци дѣсила. Еданъ киткама окиѣенъ лепъ пронанястый дечко ишао е за колима, коя су златно-жутимъ и плавимъ боядисана была, и протезаюћи се непрестано е мокромъ четкомъ махао. Овце и веома уговне краве одале су око дворца пасѣти, а на улазку валяло се више коня по дебеломъ застру пиричне сламе. Жуті борови и сѣновите палме надвѣшавале су своѣмъ огромномъ висиномъ колебе црнаца па и самый спанскій дворецъ. По воздуху сунчане луче подобно иглицама на све стране разпротрле се а хилѣама инсекта своимъ зунѣмъ прекрасну милину причинявали су.

Мы ступимо у велику полу-мрачну трапезарию а изъ ове одемо у саду, овде спазимо, мложину прилично начертаны образа (живописа) на застртомъ зиду, потомъ еданъ великий, белимъ застртъ столъ, еданъ билѣаръ за женске, едно енглеско огледало и одну сасма вешто направлѣну виолну и видимо, почемъ е зидъ одъ сале стакленъ былъ, да домаѣинъ и домаѣница спрѣмъ исте у другой соби седе. Иста соба была е унутра многочисленнымъ прекрасно-окиѣненнымъ стубовима украшена, подобно каквомъ огромномъ позоришту. Прозори, кои су измеѣу стубова направлѣни были, застрти су были платномъ.

У соби е было найвѣѣйшѣ непорѣдакъ. Застпрачи су были искварени; покрай стакленогъ зида было е неколико столица врло стары; многи мали позлаѣени и са папагаима украшени столови. Една сасвимъ нова особито лепа софа и еданъ одъ махагонн столъ и огромно французско огледало на „страни женской“ врло ружно одговараюћи старомъ намѣштаю, а на мужкой страни стояло дугачко кожно канапе.

Овде е седіо домаѣинъ и тражіо у гомили разны новина іоштъ непочитанный листъ. Предъ ѣнимъ се пушила шоля са чоколадомъ а на столу лежало е дванаѣстинама попушены цигара. То е было Донъ Филипъ Теѣю, потомѣкъ прапастаре мексиканске породице Аптека, а уедно никада не забораваю на шпанско име свои прадедова Тламора, кадъ се подписывао — найбогатѣи спѣя у целой околинѣ. Донъ Филипъ было е

врло лепъ приобрадастый человекъ са оравомъ боіомъ, прекрасны чертѣи лица, велики очію, живостанъ ходъ, коса лепо очѣшляна, руке пуне као млекомъ наливене; свилена о врату марама, паризскій свиленый прѣдукъ и сѣйне ципеле, све то издавало е дорда. У осталомъ носіо е Нанкинску горню альину и широке беле панталоне.

Спрѣмъ нѣга седила е госпоѣ Мануела едина Веракурсанка одъ старе лозе; она е имала густу црну прекрасно намѣштѣну косу, нѣжно лице и велике као морске трѣбине црне очи. Одъ прилике имала е текъ 20 година, али е была одвѣѣ пуна бучмураста. Сама споляшнѣость показивала е да е одвѣѣ тврдоглава; погледа е была оштрогъ, а покадъ што изражавала се одвѣѣ лицемерно. Стаса е была малогъ и носила широку просто скроену одъ муселина альину, коя се на прѣма свиленимъ гѣй аномъ припетывала.

До нѣ седила е нѣна сестра, Јозита Есконцъ, ако е имала найвише 14 година, но стасомъ веѣѣа одъ сестре. Округла глава са лепо оплетѣномъ светло-прѣдвѣаюћомъ се косомъ опознѣяла е на ликъ Богородичный, кои е шпаньолацъ Мурило чертао. Очи е имала тавно-плаве, руке беле и коштуняве, прсе слабачке.

На средъ себе е муткѣиѣ Инесила непрестано едну кутію леду окрѣтала, и простираче водомъ квасила.

Найпосле напунн Инесила еданъ танѣиръ сладоледа и повесе Мануела, на то устане Донъ Филипъ и узме да е самъ по обичаю послужѣ. Мануела се увати за чело и гурне на страну танѣиръ.

„Я вамъ благодаримъ, Теѣю . . .“
Донъ Филипъ яко се узнемири.

„А зашто ме, ево веѣѣ 8ѣдана,“ рече, „незовете никако више Филипе? Све овимъ именомъ, ков свагда погрѣшно изговараешъ. Зашто не Тламорасъ? Еди сладоледа — видишъ да си се яко угрѣяла, Мануела!“

„Теби е познато да самъ се заверила да постимъ, одговори Мануела гледаюћи у высь, „докъ ми желю неиспунѣишъ. Я волею безъ сладоледа умрѣти — и ты не само да ѣешъ грѣ-

„Шта? Быти, што ми желю ниси испунио, већ би-
ћеш и уморитель могъ живота, а као таковий
поднасећеш кодъ всеблагогъ Створителя подъ
страшный судъ.“

Филипъ запали нову цигару и стави руке
у цепове. По спољности могло се познати да
е яко разлюбењъ быо.

„Карамба, каква мука!“ проговори раздро-
бивши цигару у зубма. Ова несрећна мисао своју
женскиња, да се у друштву са свештеницима
слободно играю и шале проводе Заръ
ты мислишь, Мануела, я самъ будала, да ти до-
зволимъ да се малашъ, па онда да твой ликъ у
пчешкой колеби (капели) у Санта-фе за споментъ
оставишь? Што се мене тиче можешъ слободно
капеду другимъ чимъ обдарити; я самъ у Вера-
Крусу еданъ живописъ наручию, само ты нетреба
да се малашъ!“

„Ахъ, я несрећница!“ уздана Мануела.

„Заръ то ние доста,“ продужи Филипъ яко
разиренъ, да се готово по читавый часъ и то
свакій данъ са несрећнимъ отцемъ Исидоромъ
затворите, кои вамъ советъ дае? Можешъ ли
одрећи да се увече са онимъ бичомъ нетучешъ
съ коимъ я немогу мое псето?“

„Св. мати Богородица сажалиће се на ме,“
рече Мануела; „она ће ме подстрићи, Теђио, коју
я непрестано за единица молимъ.“ —

„О Мануела!“ повиче Филипъ обузетъ лю-
бавио. Али тужно осећанъ преобладало е, ме-
ђутимъ рече: „Я не желимъ сына, кадъ га наме-
равашъ молебнимъ упражненима стећи. Ово се
мора на лепъ начинъ свршити, ако не а оно ће
са несрећомъ! Злогъ демона оногъ надугогъ езу-
ита я већ имамъ у рукама Одлазите обе!
доведите јоштъ и оногъ скитницу живописца у
кућу; несреће светске! Дакако, таковий люби-
мацъ, кои е као црны какаду, као белый гав-
ранъ лепъ, кои 22 године говори да има умес-
то 34, — као я, кои е Паризъ видіо. . . .“

Мануела устане и пође нияјући се къ на-
папету на комъ е Филипъ седіо.

„Занста!“ рече: „я желимъ да видимъ мой
ликъ; све е господ е у Аудиенциі Мартинъ Хек-
торъ малао, — па и я мислимъ нетреба да оста-
немъ немалана, или самъ я последия —“

„Ты? Али морашъ ли ты непрестано у очи
гледати живописцу, Мануела?“ рече Филипъ, бри-
шући мртвачкій зной са чела.

„Я ћу свету Богородицу гледати . . .“

„Кога?“

„Св. Богородицу у мислима ћу представ-
ляти а на икони дѣйствително остварену видити
и показаћу јој дете, кое тако изгледа, као што
себи уображавамъ, да бы твой сынъ изгледао,
Филипе!“ повиче Мануела и у исто време за-
плаче се. „И кадъ икона данъ и ноћ непреста-
но на олтару стояла буде, па кои Богородица
съ выса гледа, то она небы была обшта мати,
кадъ ме небы саслужала.“

Филипъ яко узбуђенъ обгрли свою супругу.

„Ты ме едномъ речи волишь,“ рече: „па
што увекъ тражишь онакавъ начинъ да ми твою
любовь изявишь, кои ме у сумвию доводи!“

„Ето, буди и ты ту, кадъ ме Хекторъ ма-
ла“ — рече Мануела тихо и умильно.

„Ты ћешъ ме на роштилю пећи, као што
се приповеда да су св. Лоренца.“

„А ако се у случаю ты ту недесишь, оно
ће на место тебе присудствовати отаць Иси-
доръ. . . .“

Филипъ на еданпутъ скочи.

„Опетъ отаць! Овай нитковъ, овай ласка-
јубій пасъ На место мене? Я самъ баба, заръ јоштъ
да ме и жене за носъ вуку? Свастико,“ рече
на то Јозити. „Мислишь ли ты да си увекъ у
присудствию быо?“

Јозита оштро погледа Филипа, а онъ на-
туче свой сламный шеширъ на очи и оде брзо
крозь трапезарию у дворану. Овде да знакъ и
таки дођу мала кола.

Преко дворанешла су два странца. Еданъ
врло бледый человекъ и яко снужденъ обученъ у
езуитскомъ оделу, и еданъ младий у црномъ
капиту, са едномъ кутіомъ исподъ назува и јоштъ
едномъ справомъ у руци. Филипъ се яко разя-
ри кадъ ий види, еръ то су были отаць Исидоръ
и живописаць Хекторъ Мартинъ. . . . Потомъ
увидивши да ние у станію дочекати ий, похита
крозь двораць и изиђе на другу страну, те се
тако у цбуниће лавора прикрие. Звечарка (змія)
яче и опаснѣе неуета него ли проклета освѣта
демона — любовиорность. Садъ мора да су стран-
ци већ горе у соби, садъ люби Мануела све-
штенику руку а са живописцемъ се руке, за
кое бы му Филипъ зубе избіо само кадъ бы у
станію быо. Да ли е требало да се попне горе
и да и онъ у ньювомъ друштву присудствуе?
каквй резидуекъ, каква безчестность за Мануелу! —

Међутимъ отаць Исидоръ и живописаць
Хекторъ Мартинъ успели су се были кодъ жен-
скиња. Како по изгледу тако и изъ самога по-
ступанія видило се, да е езуитъ быо учтивъ и
понижанъ; у разговорѣ свакоме е попуштао; ни-
кога ние за ништа упытывао, а опетъ е свакій
гледао да му довольногъ одговора даде. Свакій
своя посла свршавао у найвећој тишини, и це-
ло ово дужество подобно е было каквомъ пре-
дѣлу, у коме птице свое клюнове помуюлю, отва-
раю и затвараю, и у коме се дрвль и остало
покреће, али безъ икаквогъ жубора. . . .

Хекторъ Мартинъ быо е врло лепъ человекъ
съ малимъ ногама и црномъ окрутломъ брадомъ
доста наликъ на Хорация Вернеа, французскогъ
ликописца, и прилично будаластногъ изгледа. По-
чемъ е на Французскомъ острову Марія Галантъ
рођенъ и у Паризу се подуже бавіо, започне
съ Јозитомъ французскій нагађати. Мануела
јоштъ као дете говорила е овимъ езикомъ врло
добро, али е она добру ону шпанску пословицу
у главу увртила, да е свакій онай немъ, кои
шпански незна. — Хекторъ покаже свой штапъ
женскињама, као узорито дѣло некоръ Паризкогъ
рукодѣле и изясни се, да онъ може прво као
штапъ служити; потомъ да се може одъ нѣга сто-
лица направити, — затимъ врло добаръ кишо-
и сундобранъ; потомъ ногари за живописца; по-

сле може служити, ако му се само гвоздена ку-
ка на краю прекуе, за пеняиъ по врлетима и од-
косима, да се риба лови и т. д. Да бы ово за-
сведочио наслопи се на нѣга као на століцу али
се штапъ у неколико комада преломи и Хекторъ
дигне пете у высь и стражницу окрене госпо-
яма. Мануела се насмее.

На то оштро погледа Езуитъ живописца
изъ буцака и међутимъ подмукло се насмее. По
самой спољности видило се да е ово у себи
помислио: Тебе, будало, я самъ добро оценио —
ты си лудъ, пріятели!

„Нѣгова Светлостъ Донъ Филипъ Гламо-
расъ“, — прошапуће свештеникъ Мануели, „ели
зацело вашей желы на путь стао?“

„Да, почитаня достойный Господине!“

„Вы нећете быти измалани, но и ваше за-
вѣштанъ неће се одржати.“

Како јој е умильно, како ласкателно ово
пребацио, и изъ самы чертій лица могло се поми-
слити, да е отаць Исидоръ узъ то јоштъ и ово
додао: Гледай ты само посла, добро ће быти.

За неколико тренутака Мануела е љутала,
потомъ озбыльно погледа Исидора. На то јој се
черте лица разведре а мишићи стану да дрѣху. —

„Мое завѣштанъ неодржати?“ запята Ма-
нуела сасвимъ ясно. „Да се не маламъ? Отче
Исидоре, тада бы занста могъ супруга маиъ
любила, него што ми сердце свакимъ ударомъ то
налаже.“

Исидоръ нерадо уздана и погледа Мануелу.

„Погдекои люди никако неволе да образъ
свое супруге начертанъ виду. . . . Оне могу наћи
да су одвећ лепе а ругоба е мати скромности,
послушности. . . .“

Каква паклена мудрость научила е овогъ
младогъ свештеника, да башъ о овоме ступи у
разговоръ са младомъ женомъ, коя е у Мануели
женску суету побудила, и учинила да се наору-
жа — оружъ, кое у вештимъ рукама непромаш-
но дѣйствуе. Занста овай свештеникъ пламтіо е
за младомъ женскомъ, о чему она ние ни са-
няла. . . .

Међутимъ Мартинъ потврђиваше да е од-
већ несрећанъ, почемъ јоштъ крозь коју неде-
лю па се мора у Вера-крусь вратити и отаць
Исидоръ рече:

„Нѣна Светлостъ најболѣ ће знати, оће
ли желы Донъ Филипа противустати.“

„Ако ми мою молбу испуни быће најсрећ-
нић человекъ на овомъ свету, а я самъ завѣтовала
само, да бы ми ово св. Богородица допустила.“

Исидоръ промисли неколико тренутака.

„Молитве држаћемо доцнѣ,“ промумла. „Како
бы г. Хекторъ неприжѣтно у двораць дошао да васъ
у присудству момъ и господичне Јозите намала.“

„А да прекрасногъ живописца за св. Ма-
рию!“ . . . рече живописаць. . . .

„Добро“ рече Езуитъ доста опоромъ; „я ћу
око 10 сатій ноћи доћи а вы ће те баръ стар-
рой Инезили заповедити, да г. Хектора крадомъ
изъ баште кодъ васъ доведе. Спаваћа соба
има степену, кое воду у тремъ. . . .“

Мануела устане збуњена.

„Ето могъ супруга где иде,“ рече идѹћи му на сукобъ. „Али намолованный образъ не може о-статн у капели Санта-фе. . .“

„Я ѹу га послати у цркву св. Лаврентія у Вера-Крусь,“ рече Исидоръ.

Првѹи коракъ добродѣтели био е одноа одъ Мануеле — она е имала тайну, у којој е странѹи човекъ био ближѹи одъ нѣногъ зако-ногъ супруга.

Донъ Филипъ уђе унутра, поздрави учѹиво госте и яви женскимъ да кола за шетню предъ вратима чекаю. Исидоръ и живописаць препоруче се и оду. Мануела и Јозита попну се на месту у кола и сайно обученѹи коцѹишъ о-пали бичемъ кофъ, а господа полако пођу за колама.

„Я самъ врло занятъ,“ рече Исидоръ, „не-знамъ ни самъ кадъ би могао са госпоѹомъ Ма-нуеломъ и господичномъ Јозитомъ започето на-ставленѹе у вери продужити. . .“

„Заиста, отче, вы сте врло добри. . .“

„Я би могао уллучити време текъ око 10 сатѹи ноѹи. . .“

„У 10 сатѹи мы обично лежемо,“ одговори.

„Я не веруемъ да е г. Мануела вашегъ мѣниѹи,“ рече Сзуйтъ.

„Обете ли тако добри бити, да опредѣли-те, колико ѹе ваше свето упѹивѹиѹи као што е можда и сада траѹити?“ запѹта Филипъ, зацрв-нивши се яко.

„Милостива се госпа заверила. . .“

„Канарио!“ насмее се Филипъ. „То е ле-па стваръ за завереногъ. Отче Исидоре и я самъ се нешто заверю. . . . Обете ли бити тако до-бри, да ми изъ чисте услужности као неверномъ совета дате?“

„Я по дужности моѹиој уколико узмогу при-теѹи ѹу у помоѹу свакомъ идолопоклонѹику.“

„Вы сте дакле Сзуйтъ. . . .“ рече Филипъ „веучите ли вы, да намера средство светимъ чи-ни. . . . да неѹу ништа згрешити и ма да самъ злочинствомъ што учинѹи, само ако благороднѹи цѣль постигнемъ?“

Исидоръ савъ плане.

(Свршетакъ слѣдуе.)

Хораціева песна 5. књ. 1.

П И Р Х И.

Какво у ружицама' вицкасто садъ момче

Светлимъ намазано грѹи те мирисомъ

Пирхо! у милозъ лѹду?

Комъ плаву косу с' траг' стежешъ.

Ты, што с' просто китишь? ахъ! Кољко ѹе пуга

Дрекнутъ' збогъ невѣре и Богов' противникъ,

Мору и бѣснозъ Ненадъ

Са црвомъ дивит' се буромъ.

Кои у теби мисли да ужива злато,

У теб' имат' увекъ пѣжну и оддану

Нада с', незна за ветриѹи

Варљивъ. О несретникъ, коимъ

Блѹсташъ незнана ти! я да обесѹихъ већемъ

Мое хальне све свети о зидъ влажне

Сидномъ Богу надъ моремъ,

Табла казуе завѣтна.*)

С. Давидъ.

Господ. Уреднику Подунавке.

У Бечу 11. Септ. 1858.

Врло ме е обрадовао онаѹи дописъ г. А. Ни-колиѹа пароха у 10. брою Подунавке (одъ 8. Марта ове године) о Краини Неготинској и о Карапанѹиѹима. Найпрѣ Васъ молимъ, да молите онога Вашегъ г. дописника да би се постарео у име своју нашѣхъ родолюбаца наговорити онога господара одъ берата и осталиѣхъ онѣхъ ствари о-боръ-кнеза Илиѣ Карапанѹиѹа, да би ихъ послао у Београдъ Друштву Српске Словесности, кое ѹе ямачно уредити, да се бератъ преведе на срб-ски а и остало све што буде за историю и за езикъ народа нашега да се свету обяви, и ма-тице да се оставе и сачуваю одъ пропасти.

Я не могу вѣровати да е кнежина Карапан-ѹиѹа била тако велика као што каже поменути Вашъ г. дописникъ (да е у нѹој био и Заваць и Гургусоваць и Баня и Алексинаць), него ми-слимъ да е била само данашња Краина, у којој нема више до 40 и неколико села. Може бити да ѹе се и о овоме дознати што яснѣ изъ бе-рата и изъ архиве обор-кнеза Илиѣ.

Да би читатели Ваше Подунавке за садъ дознали што више о последњимъ годинама Ка-рапанѹиѹа шадѹмъ Вамъ житѣ Данила Алексѣ-виѹа, као што ми га е прѣ неколико година по-моме казиваню написао г. Ђ. Даничиѹи. Ево га:

Данило Алексѣевичъ

родѹи се у Сремѹу у селу Войци, па негдѣ око седме десетине осамнаестого вѣка као младъ и лѣпъ момакъ прѣђе у Србию (управо се не зна за-што и како), и дошавши у Неготинъ, по-стане писаръ кодъ знатнога онда обор-кнеза Краинскога Илиѣ Карапанѹиѹа. После не-кога времена обор-кнезъ Илиѹа умре, онда се Данило жени нѣговомъ женомъ, сѹ коѹомъ е ѹошъ за живота мужа ѹоѹи био ухва-тио особито прѣятельство. По смрти Илиѹиоѹи био е по обичаю постао обор-кнезъ нѣговъ братъ Станко, али Данило оженивши се Илиѹиоѹи же-номъ и тако ушавши у куђу нѣхову, учини ко-екако кодъ Турака, те Станка збаце сѹ кнества, и онъ постане ја нѣгово мѣсто. После некога времена умре Данилова жена; онда се Данило поплани, да га Карапанѹиѹи изъ куђе и изъ кнества не би летѣрали, за то, да би се нап-ово утврдио, узме за себе рођену кѣрь Станка, рођенога брата Илиѹа, којој я садъ имена у-право не знамъ, него ми се чини, колико се о-помянѹмъ говора о томе, да су е звали Нуцо мъ. Истина да е то бранио и Станко и сва породи-ца Карапанѹиѹа, едно за то, што су мислили да то законъ не допушта, а друго што нѣсу ради били да се онъ наново у куђи и у породици нѣховој утврђуе; али Данило учини кодъ Тура-ка и кодъ владике Видинскога, те се тако же-ни и остане единако у кнеству и у куђи Кара-панѹиѹа. Кадъ се у почетку године 1788. за-метне ратъ између Турске и Аустриѣ, и аустриј-ска войска дође у Краину, Данило постане не-какавъ комесаръ, те е давао войсци аустријској сѣвно, дрва и друге такове потребе (кое е онъ

по своѹи прилици одъ народа узимао за бадава); а кадъ се 1791. године учини миръ између Тур-ске и Аустриѣ, онъ, надаюѹи се да ѹе за заслу-ге свое у Банату добити спахилукъ, остави Ср-бию и прѣђе у Банатъ. Али кадъ му се амо мѣ-сто спахидука даде само маѹарска племенштина, онъ се намѣсти да живи у Ршави, и ондѣ, да би могао живѣти господски, као што се у Не-готинѹу био научѹи, почне ковати некаке лажне новце. Кадъ царство за то дозна, онъ пребѣгне опетъ у Неготинъ. Онамо е већ био постао оборъ-кнезъ опетъ Станко Илиѹиѹи братъ. Али Данило коекако учини кодъ Пасманѹиѹе, те га о-петъ збаца и самъ се наново окнежи. Кадъ по-томъ войска царска 1796. године дође на Ви-динъ и Пасманѹиѹи као бунтовника затвори у гра-ду, Карапанѹиѹи оптуже Данила кодъ царскѣхъ везира, како е дошао изъ туђе земљъ, и нѣма отео хлѣбъ, кои е царъ нѣховѣмъ старима Богъ зна кадъ дао, како е узъ Нѣмачки ратъ био сѹ Нѣмцима и сѹ нѣма се на свою праву постоя-бину вратио, пакъ садъ на ново дошао, и сѹ по-мођу Пасманѹиѹиоѹи кнештво имъ опетъ отео и т. д. На ову тужбу Турци Данила посѣку, и на нѣгово мѣсто постане опетъ Станко.

По смрти Станковој био е обор-кнезъ Кра-ински нѣговъ синъ Перча, кои сѹ братомъ сво-имъ Мишомъ године 1807. пребѣгне међу Србе, кои су на Дахиѣ били устали, и стане се у По-речу. Перча у Поречу умре, а кадъ Срби 1810. године освоѣ Краину, нѣговъ братъ Миша поста-не войвода и одъ Кључа и одъ Краине. Али 1811. године умре и онъ у Неготинѹу. Миша нѣ деце ни имао, а иза Перче е било остало едно мужко дете по имену Николча, коѹга Краинци, кадъ Турци 1813. године наново Србиомъ обла-даю, преведу изъ Ршаве у Неготинъ и окнеже, али кадъ се врати натрагъ у Ршаву, ваљда да преведе свою матеръ и стрѹну, убию га у путу некаки Арнаути, кои су се у оно врѣме онда много смуцали.

По смрти Николчиној постане у Краини обор-кнезъ неки трговаць изъ Неготина по име-ну Яковъ, коѹга е мати велика била одъ поро-дице Карапанѹиѹа, и за коѹга се говорило да е навратио Арнауते да убию Николчу. Али наско-ро умре и онъ и по нѣговој смрти дође одне-куда (изъ Каравлашке или изъ Баната) стариѹи синъ обор-кнеза Илиѣ Николча, те постане обор-кнезъ, али и онъ некако наскоро умре. После смрти овога Николче я садъ не знамъ ко е у Краини оборкнезовео докле она нѣ опетъ при-пала кѹ данашњој Кнежевѹи Србиѹи. Слушао самъ, да е оваѹи послѣдњѹи Николча био ожениѹи (чи-ни ми се изъ Вршца одъ породице Нешѹиѹа), али не знамъ, ели имао деце и има ли ѹошъ кое жи-во*); онъ е имао млађега брата Михаила, кои е погинуо 1813. године кадъ су Срби по смрти Хайдук-Вельковой побѣгли изъ Неготина.

Ове догађаѣ о Данило Алексѣевичѹу слушао самъ како одъ поменутога Мише Карапанѹиѹа у Кладову (године 1811.), тако и после нѣгове

* У поменутоме допису стои да има и упука.

*) Пѣсникъ по обичаю своемъ и овде чрезъ аллего-рию оѹе да каже: я, кои се одъ топлиноопасности, у кое ме е любовь твоѹа увалила, избави, подоб-но онина, кои се после бродокрѹпа спасу, преко-вао самъ у св. храму Нептуна изъ благодарности таблу завѣтнѹу за споменъ, с' адынама заедно, у коѹда садъ изливало.

сврти у Неготину од њгове жене Саре и од сваке (Перчинице) Милене, а и од неких трговаца из Ршаве. в. с. к. *)

Први бой на Косову и смрт Вукашинова.

(Продужено.)

„А каква те мука навратила,
„Да насриеш на Југа – Богдана?
„Рієч му се по свој земљи прима,
„Слушаю га мали и велики,
„Ніе шала, сояй Неманьића, 205
„Ніе шала, девет њаких сина
„Јовића девет воевода,
„Гласа даше свуда по світу,
„Од њих стрепе сви душмани наши,
„Србадија шњима поноси се;
„А ты съ тѣмъ хоѣшь краю кавге.
„И то бы се болањ опростило,
„Невѣранъ си, невѣруешъ никомъ,
„Свакій валянъ душманинъ е теби,
„Е несретно послѣдку се надашъ;
„Та невѣра проклинъ се сама.
„Но са шта те оставиши синци,
„Твои синци Марко и Андрија?
„Ето Марко, кога данасъ нема
„Правичнија нити юначнија;
„Поеднако свуда хвале Марка
„Порадъ дивна племенита дара:
„Ер е юнакъ вѣранъ и погоданъ,
„Ни душманинъ не наѣ му мане;
„Јандре ніе лоши од Марка,
„Млађиј братацъ на старігъ гледи;
„Ваљана те дѣца оставише,
„Ер с' невѣромъ вѣра непогодна.
„Све то видишъ мучанъ и невѣранъ,
„А памети іоштъ се не научи. 230
„Од главниѣхъ Србскіѣхъ войвода
„Свакій теби кидисати кадаръ,
„Али неѣ огрѣшишъ душе,
„На се грієхъ да ти прими неѣ;
„Я ко бы те узео на душу?
„Подобри се земљи и світу,
„Или умри, или се подобри,
„Насилъ ти дакле на измаку.“
Кадъ е Лазо књигу написао
„Даде ситну хитру татарину,
„Однесе е преко землѣ дуге,
„Докле доѣ Складру на Бољу,
„Гѣе находи краля Вукашина,
„Е Вукашинъ кодъ брата се деси
„У гостима, кодъ войводе Гойка,
„Братъ имъ тређиј ту се присеіо
„Банъ Углѣша одъ Сереза равна.
„Ту се часте три Мрњавчевића,
„У пјанци проводе вріеме,
„Како, брате, мучне безпослице,
„Што но живе, да еду и пію,
„Нити знаду, нити зато хаю
„Порашта су на овомъ світу.
„Кадъ Вукашинъ ситну књигу прими,
„И кадъ видъ каква му е гласа 255
„И одкуда данасъ донієла,

Одъ лотине мучанъ опіємлѣ,
„Е глѣвъ неѣ ни с' кимъ разговора,
„Но да му е текъ да се освети.
„Снаѣ краля дрхатъ и помага,
„Нити глєда браѣе ни гозбине,
„Нити пазн части ни поштєня.
„Ласно изда паметь огорљива.
„Краљ ванъ ума мучно повикувє:
„Ой давори, давори Лазаре!
„Ил' я ил' ты, ино быти неѣ.“
„Чудіо се Гойко и Углѣша,
„Чудили се сви гости остали,
„(Еръ бїише пуно удворица,
„И подлѣца око госпостине, *Као свуда* 270
„Што дебеле чанке облизую),
„Сва се софра ев' у чуду нашла,
„А не сміє нико да га пита,
„Одъ кудъ књига, каква ли е гласа;
„Свакомъ бѣше мила своя глава,
„Те се бои краля крвничкога,
„Што е много на душу узео,
„И ништа му зазорно не бѣше.
„Банъ Углѣша, юнакъ понаибольи
„У дружини што се деси онѣ,
„Найзадъ брата упитує свога:
„О мой брате, Вукашине краю!
„Одъ кудъ књига, шта л' се у њой пише,
„Те си забунъ са ње и ванъ ума?
„Еръ поминѣшъ и претишъ се Лазу,
„Да л' Войводи Лазу одъ Срієма?
„Ваљада ти о невѣри ради?
„Кажи брату, шта е, и како е.“
„Но Вукашинъ не зна шта да каже,
„Мучанъ глѣвъ му езикъ савезао, 290
„Текъ Лазову браћи књигу дає,
„Проговори двіє — три рієчи:
„Ето књиге, на гласъ проучите,
„Е одъ глѣва и велика еда
„Нієсамъ е ни я проучіо, 295
„Да све знадемъ, шта се у њой пише,
„Сва е књига текъ моя срамота,
„Што одъ млаѣгъ застиѣує краля.“
„Банъ Углѣша ситну књигу чати,
„Ту сва софра, како изумрла, 300
„Умучала, и слуша рієчи:
„Вукашине по невољи краю!
„Заръ си мучанъ на зоръ науміо
„Да све сатрешъ, и да упропастишъ
„Нечовѣчствомъ ядомъ опакіємъ?
„Камо паметь и паметованъ,
„Да расудишъ и премислишъ умомъ:
„Неманьићи кадъ се мїєнише,
„За двієста и више година,
„На Србскомє силномъ прїєстоу,
„Нису были добри поєднако;
„И њихъ бѣше свакоякихъ люди,
„Злієхъ бѣше, и пуно добрієхъ.
„Но и они, што опаки были,
„Одусташе, ил' се подобрише, 215
„Не чинише покора голема,
„Нити своіой земљи досадише,
„Ка' ти што си данасъ, Вукашине,
„Нечовѣчствомъ за кратко вріеме.
„А заръ не знашъ, не знало те лѣто, 320

„Кадъ се више иште у світа,
„Но што и' кадаръ дати добровољно,
„Да е данакъ њѣму мучанъ наметъ;
„Свакій наметъ, глоба необична, 325
„Завадиѣе са народомъ владу,
„Наймирніє изопачит' люде,
„И одбити гори у хайдуке.
„Зла е с' тебе земля допанула,
„Еръ іой уби цара господара
„Честитога Царєвић' Уроша, 330
„Свієтъ знаде: шњимъ бы дичанъ быо,
„А с' тебе е Богу омрзуо.
„Томе земля иште одговора.
„Вукашине, зло те не минуло!
„Дай одговоръ крви и покору,
„Светой крви Царєвић' Уроша,
„И несређи, што Србію снаѣ,
„Кадъ іой просу снагу и господство.
„Нудеръ узми на умъ, Вукашине, 340
„Докъ неволъ сузе истѣрує,
„Дотле сузе муку разблажую,
„И печемъ се болѣмъ нада народъ;
„Но кадъ по све неволя додіа,
„Тадъ престане изворъ у очію,
„И му а се мукомъ растѣрує. 345
„Богъ ће вѣруй догодити, краю,
„Те ће тебе, мучителя грдна
„Наћи напастъ, наћи напасница;
„Съ несређомъ се несређа убїа,
„Кадъ іой сређа не прекине пута. 350
„Найнестретнї братъ е на світу,
„Кои сретну озлосређи браћу.
„Вукашине, разумідеръ томе,
„Ако можешъ, подобри се, краю.
„Есте танко поузданъ у те;
„Я како бы земљомъ упраљю,
„Ни самъ собомъ кадъ нієси кадаръ,
„Колико те већ на свою руку
„Преузєла опачина страшна. 360
„Кудъ те мучна паметь занієла,
„Да преваришъ войводу Момчила;
„Онакова главнога юнака,
„И потребна брата гѣе му драго
„Да убїєшъ подло прїєваромъ?
„А своїта ти и шуракъ ти быо,
„Исто уякъ рођеной ти дѣци.
„Но ты си се њѣга препадао,
„Еръ онаки не трпи неправде.
„А рашта си опетъ иштєтіо,
„Што се свади съ Бановић' Страхиньомъ? 370
„Кои но е Србу десно крило;
„Страхиня е соя юначкога
„Одъ заманде одъ како се памти.
(Продужиѣе се.)

Истинитый догабай.

Прилично е ладно было, кадъ смо насъ шесть
215 ловаца едне ноћи око половине месеца Новембра
у едной долини око добро распалѣне ватре по-
седали, и свакій свое догађає причао. Томъ Ваде,
снажна люди а као каковый исполнїя, кои е свагда
миранъ и замишлѣнъ быо, али збогъ свое до-
320 броте одъ свію вєзма почитованъ и искрено лю-

*) Овај за нашу повѣстницу важанъ чланаъ напи-
санъ е быо са познатомъ ортографіємъ славно-по-
знатогъ Нестора наше литературе. Мы смо га ради
были онако печатати, како га е овај вретниј мужъ
написао; али позната обстоятелства нису намъ то
допустила, и принудила су насъ, да правописъ
изменємо, што намъ е Г. писацъ и дозволио. Мы
му за овај чланаъ јавно хвалу предъ публикомъ
нашомъ приващаюћи, умољямо га, да и у будуће
нашъ листъ своимъ важнимъ чланцима украшавати
небы се одрекао. Учр. Под.

блѣвъ; буде такође замолѣвъ, да намъ и онъ што въз свога живота приповеди. Спочетка е было томе противанъ и нѣ хтео никако, но опетъ после дугогъ ѣутаня започне слѣдуюће:

Може быти да има већ 30 година одъ тогъ времена, кадъ смо се насъ десетъ ловаца кренули да терамо айку на биволе, одъ Бононскогъ сланогъ езера управо къ Санта-фе. Са собомъ смо повели неколико добры коня, съ коима ћемо биволе ловити, и до четирь магарца, кои су намъ пртлягъ носили. Бствива нисмо понели задоста, почемъ смо се надали, да ћемо доволь-но дивлячій наћи. Кадъ смо потомъ на главный друмъ ступили, извѣстимо се одъ путника, да се ове године врло мало бивола налази, па зато решимо, да се десно окренемо и да идемо дужъ рѣке Мисури. Садъ ударимо поредъ Кунцила-Блуфа и напоследку упутимо се високомъ равниномъ поредъ обале.

Мы смо се овимъ путемъ упутили единствено дивлячій ради, но што смо далъ ишли то смо е све манѣ налазили. Одкако смо населбине пршли, редко смо могли на данъ и поедину убити, а камо ли да имамо што и у готовини. Почемъ е време было лепо, то намеримо све далъ и далъ пћи, докъ на биволе ненаићемо, па тако смо се све већма одъ населбине удалывали а съ тимъ и одъ дивлячи. Наипосле вратимо се едне ноћи сви у станъ, безъ да смо ма какво животно убилли. Никада нећу заборавити ову ноћ, кадъ смо сви око ватре поседали и свакой доставио да и онъ нѣ никакву дивлячъ ни видіо, а камо ли убіо. Садъ станемо очаявати и помислимо да ћемо паметніе учинити, ако се вратимо.

Кадъ е еданъ то предложио, сви га изсме-ємо и одговоримо му, да мы неможемо ни помислиги, да се вратимо, почемъ смо већ тако далеко заишли. Шта бы наши укућани казали, кадъ бы чули, да едного вечера нисмо имали ништа ести. Осимъ тога надамо се, да ћемо за цело сутра дивлячи наћи. Ма гди морамо бивола наћи.

Ова начела претегну и сутраданъ упутимо се далъ.

Я самъ повео было са многъ и едного пса, когъ самъ обично звао „Брутъ.“ Онъ е было, найпаметніе и найверніе животно одъ свию тамо налазећи се. Све едиано е самномъ ишао и уза-стопце ме пратио; при томъ было е храбаръ, лукавъ, бодаръ и веома послушанъ. Онъ ми е было свакидашний пратиоць. Чимъ се почне сванивати, онъ е већ на ногама, па до мркде ноћи гаяо е дивлячъ по шуми на кою самъ пуцао; ноћу пакъ спавао ми е чело главе и сванио не одъ сваке опасности. Едномъ речи было е валявъ.

У лову пакъ тако смо были несрећни, као и прошлогъ дана. Никакву дивлячъ нисмо могли ни спазити. Само самъ я убіо было едну лисицу и донео, ерѣ е и то болъ было него ништа. У-векъ ѣу се опоминати жеднећи погледа, кое самъ на плячку управіо было. Она е была приличне величине. За тилый часакъ одеремъ е, очистимъ и на десетъ части поделимъ. Бруту дамъ прева и остальй дробъ. Додуше видіо самъ кадъ гладни

кураци плѣвъ прождиру, али нѣова прождрль-вость нѣ ни пола као што е была мои дру-гова. Мой део мяса дамъ Бруту почемъ нисамъ могао ести, но овай га нѣ хтео повести, и ако е одвећ гладанъ было, онъ ме погледа па потомъ мирно легне.

Садъ станемо ревностніе о повратку гово-рити, но несрећа, коя намъ се тада случи, до-веде насъ іошгъ у већу забуну. Како смо не-престано дивлячъ тражили и ловили, заборавимо на конѣ, кое смо довели, и ови се одреше и од-бегну далъ да пасу. Опи, кои су послани были да ій траже, нису ій могли нигди у околини наћи па зато смо и садъ принуђени были, да далъ идемо, како бы ловећи и наше конѣ и магарце тражили. За срећу іошгъ еданъ конъ было намъ е заостао. Онъ е было престаръ, да далъ иде.

Почемъ смо лисицу повли, чуємо неко дак-танѣ иза нашегъ стана. Мы опазимо како се конъ на предѣ ноги уснић и на еданпуть се на землю стропшта. Сикира га е башъ у средъ чела погодила была. На еданъ сатъ одъ прилике по-сле тога мои се другови подобро наведу, па он-да легну да спаваю. Брутъ и я добиємо такође нама припадаюћій део. Ово ми е было найслаћій ручакъ у момъ животу. Првый комадъ прогу-тамъ готово полу живъ. После тога ме обузме дремежъ, конъ увекъ за таквимъ догаћаемъ слѣ-дуе и я препоручимъ Бруту, да ме чува. Управъ нисмо се имали ничега бояти, па башъ и да су дошли одъ куда Индіянци, сасвимъ бы намъ до-бро было, ербо бы имъ за цело савъ довъ оду-зели. При свемъ томъ нѣ насъ ништа узнеми-ривало.

Коньско мясо траяло намъ е целе неделѣ, но напоследку и нѣга нестане. Мы смо ишли све далъ и далъ, нити смо икакву дивлячъ нашли. Оногъ дана, кадъ смо мясо повли сви се ску-пимо и сваки жалостно достави, да нѣ ништа у-біо. Я спазимъ како Іо-Винъ, еданъ одъ мои дру-гова, са жельнимъ погледомъ Брута стрела, и псето овогъ часа допузи къ мени.

Идућегъ вечера предложи Винъ, да се Брутъ убіе.

Я се латимъ пушке и закунемъ се, да ће прво онай, кои руку на пса подигне, мртавъ па-сти. Нико нѣ се ни мрднуо, ерѣ су знали, како самъ волео пса. После тога непрестано ми е пасъ у очи гледао, као да е свою судбину у мо-имъ очимамъ читао. Кадъ е видіо, да самъ се пушке латио, чиніо се као да е сватио мою на-меру, ерѣ репомъ непрестано ма'ао а потомъ на свое обично место одтрча.

Мои другови навале са своимъ захтеванѣмъ, тако, да самъ наипосле допустіо, да се пасъ убіе.

Како Іо-Винъ узме сикиру, я одемъ изъ стана, да невидимъ смръ могъ верногъ пріятеля. Но опетъ зато окренемъ се погледамъ га іошгъ еданпуть и видимъ, како ме умилато и тужно по-гледа, као да е знао шта га очекуе, и као да бы ме молио, да га спасемъ. Онъ се нѣ са свогъ места ни мрднуо, већ ме непрестано са свет-лећимъ очима гледао. Само да самъ намигнуо па

бы Вина одма за грлу счепано. Затимъ се окре-немъ и чу' гди му сикира крозъ главу као муња пролети. Мало затимъ осетимъ пса да ми ного леже. Крвь му е либдила изъ главе, али после смртоносногъ удара оно е опетъ устало и скон-чало се кодъ ногу свогъ господара, да бы по-следню оданость показало. Ово нисамъ могао гле-дати, да се нисамъ заплакао.

На ово покріе Ваде лице. Очи су му были пуне суза и я нисамъ могао исполинскогъ чо-века гледати како плаче, а да се и самъ неза-плачемъ. Затимъ продужи: „Почемъ самъ се из-плакао, доћемъ кодъ Іо-Вина, и рекнемъ, то вамъ е срећа помогла, што ми нѣ была пушка при руци. Я вамъ праштамъ, али вамъ никако ово немогу заборавити, што сте ми наймиліе и най-верніе створенѣ одузели. Сироме Брутъ! Нѣговъ последній погледъ управлѣвъ е было на довъ. Мо-рамъ се непрестано опоминати како ме послед-ній путь гледао.

Они ми даду припадаюћій ми део одъ пса, али га я нисамъ могао ести. Изнесемъ га потайно изъ стана и закопамъ у песакъ. При томъ сузе су ми непрестано текле и увидіо самъ да самъ скоро безъ сваке утѣхе оставлѣвъ. Мора быти да су ме другови вребали, ерѣ кадъ сутра данъ на исто место погледамъ, гди самъ мясо закопао, спазимъ, да су копали. И овай малый остатакъ бѣдногъ Брута поведу гладни.

Мало по мало нестане сасвимъ Брута. Кадъ потомъ истогъ вечера опетъ ништа не убіємо, почнемо озбыльно да се саветуємо, шта да пред-узмемо. Већ смо были и последню надежду на дивлячъ изгубили. Да се вратимо бояли смо се а да далъ идемо іошгъ више. Свега е было не-стало што е могло човечій животъ издржати, тада еданъ предложи — садъ управо незнамъ, кои е было, почемъ ћемо можда сви одъ глади поска-пати, то ће быти за све у обште болъ, ако се еданъ одъ насъ жертвуе, ерѣ бы тада могли по-кушати и да се повратимо. Ово предложенѣ при-мимо съ незадовольствомъ мрмяюћи и заключимо, да баръ іошгъ еданъ данъ покушамо ловити, те вальда ће Богъ дати да што удavimo, па ако и тада ништа не буде, да се еданъ одъ дружества избере, кои ће се или самъ убити или нека га другій убіе, кога коцка за то опредѣли.

И овай данъ прође намъ као и обично и мы се сви заедно повратимо неразположени и у найвећой бриги у станъ. Сагласно и ништа не говорећи станемо у кругъ. Напоследку еданъ наруши тишину и проговори, да се коцка на слѣ-дуюћій начинъ реши: Да се одсеку десетъ шта-пова небдаке дужине, и да ій еданъ са заве-занимъ очима на землю стави. Потомъ сви ре-домъ са завезанимъ очима да вучемо, па кои най-краћій извуче, тай да буде жертва, а кои най-дужій, тай да буде извршитель.

Ово буде извршено. Притомъ нѣ нико и-стомъ ни речеце прословіо. Само се могло чути неспурно корачанѣ и тихо діяѣ свакогъ по-единогъ, кадъ е са свезанимъ очима на месту при-веденъ было. Наипосле произіе решительный часть. Я извучемъ найдужій штапъ а Іо-Винъ, убица Брута, найкраћій.

Истина самъ многе осуђенике видіо, а неке и са смрћу бореће се, али таковий смртниѣ стра и очаянѣ іоштъ писамъ никада као што се овај човекъ показао, кадъ га е коцка означила да жертва буде. Ово е био најмучителниѣ погледъ за мене у момъ животу. Мы се сви окренемо на другу страну и очекивасмо да јадникъ самъ изабере смртъ.

Онъ устане са свога места и рече: „Другови мои, мени е најкраћи штапъ допао и —“ ту застане гласомъ узбуђенъ. Кадъ е видіо, да смо се окренули, охрабри се мало несрећниѣ човекъ. Мало затимъ увати ме за руку и почне ми паптати, но тако да су сви могли чути и лако разумети тужнимъ срдце — парајућимъ гласомъ: „О Ваде, спаси ме! Избави ме, Тому! Я знамъ ты можешъ, само ако оћешъ. Кадъ бы ты казао, остали ме не бы убили. Я знамъ, ты то не желишь. Кажи, драгіѣ Тому, я ћу одсадъ све за тебе чинити. О Тому, немой да ме убиешъ! Само садъ немой да ме убиешъ! Мы можемо трпити гладъ іоштъ еданъ данъ. Онъ намъ неће быти тако неспособанъ. Я се зацело надамъ, да ћемо сутра штогодъ наћи. Ты нешь ма шта убити, я то знамъ. Недай да садъ погинемъ. Садъ немогу да умремъ. О спаси ме, спаси, Тому! Сутра ћу драговољно умрети. Я самъ твогъ пса убио, Тому, но други су ме на то наговорили. Можешъ иѣ слободно питати, ако оћешъ. Кадъ бы онъ іоштъ у животу био, не бы га се смео нико ни дотаћи. Избави ме Тому, ты можешъ, само да едну рекнешъ. Оћешъ ли, драгіѣ Тому?“

После тога почне ми руку любити. Я самъ веома мрзео на мекушце и страшливце. Споменъ Бруга іоштъ ме веома раздражіо, али болъ чувство и одвећ велика невольность да человекъ месо уживамъ, одврати ме одъ намереногъ, потомъ се обратимъ къ дружеству и запытамъ иѣ, да ли они санзвояваю, да Вину поклонимо іоштъ еданъ данъ да живи и да појемо опетъ по ловъ небыли штогодъ убили. Ово сви приме, но подъ условіемъ, да, ако буде нужно, Винъ првый погине.

Мы одспавамо ову ноћ врло добро и у јутру са зоромъ већ смо сви были спремни да се на ловъ кренемо. Садъ свакиѣ оде другимъ путемъ, почемъ смо уговорили, да се са заодомъ сунца сви у станъ састанемо.

Васъ целый данъ тумарао самъ тамо амо небыли што живо нашао, докъ напоследку спазимъ скорашниѣ трагъ у песку. Ово е было за мене најдрагоцѣниѣ позорѣ. Срдце ми е яко ударало, а я ти зграбимъ пушку и појемъ у потеру. И идући познамъ најпосле по трагу да е живоотно близу.

У едномъ лугу спазимъ и то првый путь у момъ животу, мркогъ медведа. Мы смо се морали видити, почемъ смо едно другомъ на сукобъ ишли. Онъ е био врло великиѣ, али скоро тако исто одъ глади малаксао као што самъ и самъ био. Одъ еданути нанишанимъ и опалимъ; затимъ да самъ га убокъ погодіо. После тога веома разярень упути се къ мени, и тако ми наблизу дође. Іоштъ се и данасъ опоминѣмъ иѣговы малы

првени очію, кое е управъ не мене управіо био, и како е шапама землю чупао, кое су у крвавој пени огрезле быле. Многи су ми ловци о овој страшној животињи причали — како све испредъ иѣ бежи, да куршумъ иѣну кожу не може пробити и да онај когъ она нападне мора погинути. Тада самъ све ово био заборавіо, само ме е слепа желя, да ране себи тражимъ гонила. Кадъ бы у место едного медведа нѣ дванаестъ на истомъ месту было, я бы на првогъ налетіо.

Садъ се устремимо еданъ на другогъ. На левой плѣки іоштъ имамъ белегу одъ првогъ сукоба. Тада писамъ ни најманѣ болъ осетіо, премда е сасма велика рана была. Првый путь га ударимъ анцаромъ, као што самъ дошнѣ увидіо, у левый бокъ. Затимъ се уватимо у коштацъ. Я самъ се био решіо, да га никако не испустимъ. Болъ да овде борећи се погинемъ, него у стану. Мой се противникъ тако исто био решіо, и еди и удари были су за чудо брзо и то безъ икакве ларме. Веома изнурени паднемо обоица у очаянѣ. О Бругу, како те нема садъ! Да си само ты овде, колико бы ми лакше было борити се.

На еданути се медведъ на землю стрпошта, и я му уседнемъ на леѣа. Онъ се садъ стане успинати да ме обали, и готово самъ био сасвимъ малаксао, али опетъ се охрабримъ и станемъ га непрестано анцаромъ бости. Незнамъ колико самъ се с' нимъ овако боріо; срећомъ те онъ зграби мой ловачкиѣ рогъ пунъ съ барутомъ и разрви га подъ зубе. Я се садъ іоштъ веома охрабримъ, да самъ му рогъ левакомъ и далъ у грю турао, докъ самъ га десномъ тако анцаромъ погодіо, да ни мрднути више нѣ могао. Како самъ се на иѣму одржао, и самъ се чудимъ. Можете мислити шта самъ у почетку чиніо. Да сте вы были на мое место, вы бы то исто чинили. Одъ иѣговогъ іоштъ дрхтаюћегъ меса секао самъ парче по парче и онако живо и крваво ео. После тога сетимъ се на мое другове. Неку часть одъ медведа уземъ и сакримъ и тада станемъ мирно очекивати остале да се врате. Напоследку дођу сви, еданъ по еданъ, Јо-Винъ најпосле. При свемъ томъ што су ме коя ране болеле, заключимъ да Вина, што ми е пса убио казнамъ и садъ се намргодимъ, колико самъ веома могао. Остали су были и садъ у дову тако исто несрећни, као обично а Винъ пакъ яко се био уплашіо. Чимъ су ми доставили, да ништа нису убили, окренемъ се къ Вину.

„Дакле, Јо, вы сте чули вѣсть. Есте ли спремни за идуће вече?“

Я незнамъ, да ли е гдигодъ на альпинама кровь спазіо, или му е веселіѣ изгледъ, кои ви самъ могао никако сасвимъ сакрити, надежде дао, онъ ме подобро у очи погледа, потомъ еданъ путь клекие и викие пиваюћи у страу и радости: „О Боже, я самъ спашень! Томъ е нешто убіо. Погледайте му альпие, погледайте кровь по кости и устницама. О ты мой Боже, я самъ спашень.“

Потомъ устане и почне усклицивати и играти у наоколо. Други нису имали ни мало времена, да последиѣ саслушаю, ерѣ ме е био одма счепано

и играо. Садъ имъ текъ исприповедамъ догађай, кои се са многъ збыо и кажемъ имъ, да самъ нешто мало меса близу стана сакріо.

„Дакле другови садъ знате на чему смо. Неће намъ быти пріятно, ако месо као гладни куряци живо поедемо, шта више можемо се поболети. Ако оћете са многъ да идете — на ово сви поуостаю — я ћу вамъ показати место гди самъ месо сакріо. Али само нека буде уредно, за садъ да узмемо свакиѣ поедно парче. Ето ту, у томъ шиблю —“

Ако сте кадъ годъ видели, кадъ кобацъ ято чворака гони, тако можете себи представити како су грчали. Мисліо самъ, да ћу пући одъ смея. Па шта мислите, кои е првый на место стигао? — Јо-Винъ!

Целе ноћи шалили смо се са сиромашнимъ Јоомъ и свагда смо се гроотомъ смеяли кадъ годъ е жалостнимъ гласомъ почео викати:

„Драгіѣ Тому, я ћу за васъ све радити, штогодъ на овомъ свегу желите!“

Сутраданъ одемо за остатакъ медведа, и почемъ смо све узели, и наше ствари спремили појемо натрагъ. Медвеђине имали смо непрестано у путу догодъ нисмо дошли у усеве наше миле постойбине.

Хронологија најични зима.

У години 1840. была е врло яка зима у Француской и ова е дала повода едномъ паризскомъ новинару те е у колико е дознати могао најиче зиме описао и у редъ ставіо. Год. 358. кадъ е римскиѣ царъ Юлианъ у Паризу зимовао была е Сена тако смрзнута, да се преко иѣ као преко кавгогъ моста иѣи могло. Іоштъ яка зима была е 763. 801. и 822. као што савршени лѣтописци причаю. Сена е два месеца смрзнута была. Врло яка зима была е 1067. 1210. 1305. 1354. 1358. 1361. 1364. 1408. и 1420. У години 1433. разлила се Сена и читава три месеца разливена стаяла е. Као яку зиму споминно летописци годину 1460. 1480. 1493. 1507. 1522. и 1544 смрзало се вино тако да се сиромъ секло; 1600 и 1608. многи су се тужили на зиму. Год. 1621. и 1622. была е тако яка зима, да е у дольной Италији најиче бѣда была и люди су се смрзавали, тако исто строга зима была у Паризу 1638. и 1657. Зима 1662. и 1663. године трајала е одъ 5. Декембра до 8. Марта, а у зими 1676. и 1677. была е Сена 35 дана еднано смрзнута. Изналазакъ термометра (времемера) спаде на свршетакъ 16. века (обично 1590. година узима се као виновнице иѣгове.) Изналазакъ иѣговъ едни приписую Холандцу Корнелию Дреббу, неки Санкторню а неки Галилею. У тимъ новима налазе се слѣдуюће термометриске бележке. 1709. г. была е зима у Паризу 23 центи града. 1716. г. 18. У години 1740 смрзла се сва Сена. 1742. најиче зима была е 17 гради. 1748. год. најича зима 15 гради. 1755. такође. 1762. разлила се Сена сва. 1767. 15 гради. 1768. 17 гради. 1776. год. 19 гради. 1783. такође. 1788. 22 града. 1795. год.

www.unilib.rs
23 1/2 гради. 1812. год. была е врло яка зима, и њѣ се сеѣаю као свогъ похода у Русію. 1829. и 1830. была е зима 16 гради као и 1836. Най-обичниѣ температура у Паризу есте 10—11 градій. Найвеќа до садъ зима была е 1795. године, и была е 23 1/2 градій.

Анекдоте.

— У едномъ сраженію Руса са Шведима, башъ када се рускій топѣя спремао да подпали топъ, долети непријатељско ђуле и однесе му десну руку. Храбрый войникъ ладнокрвно левомъ рукою подигнути запаљный фитиль — подпали топъ, и рече: „Шведи мысле да Русси само едну руку имаю!“

— Текъ што се една доста широка рѣка нешто мало заледила и одозго снегомъ запрашила была, пође по њой еданъ офицеръ, кога чимъ еданъ на обали стоѣћи стражаръ угледи, одма викати поче, да не иде далъ него да се натрагъ врати. На то се офицеръ обазре, али не разумевши стражареве речи, продужи далъ свое по леду шетањѣ. Садъ стражаръ изъ све снаге викне и по другій путь, и чимъ га офицеръ спази, поздрави га стражаръ са своіомъ пушкомъ као на погребѣ. Садъ офицеръ замилъно стаде, и наипосле вративши се натрагъ запыта стражара: шта то значи? а овај му протолкуе целу стваръ, и тимъ начиномъ сачува га одъ смрти.

— Еданъ краљ Перзійскій довећи зажели, да му се убіена една дивлячъ одма у полю зготови. Готовећи ело примѣте, да соли немаю, чимъ бы ело осолили, те краљ справи едногъ изъ пратѣъ свое, да изъ најближегъ села соли донесе, али му строго заповѣди, да со' одма плати. Великашъ еданъ примѣти краљу: „А шта бы то башъ тако много значило, ако бы малчино соли и онако узели?“ — „Кады бы я да насъ,“ одговори краљ, „ма у чіой башти одъ поданика мойй само едну едну ябуку узабрао, дворяни бы мои мыслити, да они пуно право имаю, читаво дрво одсѣћи.“

— Доминико, шальвчина при талиянскомъ театру у Паризу, кадъ е едномъ кодъ краља на ручку быо, њіе скидао очію свои са чиніе, у којіой су яребице быле. Краљ примѣти то, па рекне служителю, коя е ела носіо: Подай ту чинію Доминику. „Шта, Господару! па заръ и яребице?“ Запыта овај. Краљ, коя се одма сетіо, шта Доминикъ мысли, одговори: „И яребице дабогме.“ Тако Доминико хитримъ пытанѣмъ своимъ добіе и яребице и чинію, коя е одъ злата была.

— Кадъ е войвода еданъ варошь неку обсео, све се госпе у њой сложе и замолѣ га, да имъ слободањѣ излазакъ изъ вароши, како небы страотами обсаде изложено быле, допусти. Али войвода предвиѣаюћи добро едно то, да ње башъ госпе паньканѣмъ и лелеканѣмъ своимъ мужеве свое приморати, да варошь предаду, а друго, да бы се и люди, по излазку свои жена іошѣ уоприіе одбранивали, одговори имъ: да му е

посве немогуће молби њиновой удовлетворити, еръ бы га башъ молба та најлепшегъ дела побѣде њѣгове лишила.

— Простъ еданъ селячкій слуга имао е отмѣномъ едномъ господину корпу пуно крушакъ да преда. Чимъ е онъ у куѣу наступіо, али два маймуна, коя су у плаветнимъ са златомъ везенымъ альямама и са припасанимъ сабляма туда тумарали, полете къ њѣму и наклоне се на крушке. Простакъ, коя читавогъ века свога никада такова створеня ни видіо њіе, скине іошѣ предъ њима капу свою, и пусти имъ да чине, шта оѣе. Напоследку кадъ е веѣъ поклонъ самомъ господину предао, запыта га овај, а зашто корпа сасвимъ пуна њіе. Та была е башъ сасвимъ пуна, одговори онъ, али су деца ваша половину поела.

— Комедіяшъ еданъ, коя се самртно у комедіяшци едну залюбіо, свакояко се старао, да любовъ ту утуши; али му то никако њіе могло за рукою да изпадне. Напоследку самомъ себи рекне: та морањ е за жену узети, да ми се веѣъ едаредъ огади.

— Еданъ е прайзскій офицеръ са сто талдира зато казѣњѣ быо, што е у краљвомъ забрану елена едногъ убіо. Забринуть, да му кривица ова осимъ тога іошѣ веѣу немилость кра-

лѣву ненавуче замоли најжалостивіе краля за о-проштај. Врло утѣшително али и сасма рѣшително одговори му краљ: Немате шта молити. За ту цену стоѣ вамъ и више елена на служби.

Зачинци.

* Само онај, коя необицне лудоріе проводи, долази у лудну куѣу; онај пакъ, коя обичне, свакидашнѣ лудоріе чини, то ти е човекъ, коя познаѣ светъ, и коя зна у свету живити.

* Врсноѣа човека дѣло е воспитанія њѣговогъ. Съ млекою материнюмъ посиса онъ у себи будућій карактеръ свой. Никада неѣе онъ лако детинске белеге свое, детинске предразсудке свое изгубити.

* Обично женске имаю за лудоріе оштрин погледъ одъ людій, по свой прилици зато, што су оне израніе и чешѣе одъ лудака окружене. Ели природа или вештина девојку нешто мало лепомъ начинила, то она чуѣ увекъ више одъ лудака, него одъ паметны людій. Наравно, ови знаду на девојки друго што уважавати, него споляшнѣй изгледъ њѣнъ.

РЕБУСЪ.

(Народна пословица.)

Разрѣшеніе ребуса у 35. бр. Подумање:
„Дѣлай у славу свога рода.“

ЕРАКЪ И ПЕТАКЪ.

Еракъ. Помоз' Богъ, Петаче!
Петакъ. Богъ ти добро дао, Ераче.
Еракъ. Хмъ!
Петакъ. Хмъ!
Еракъ. Пстъ!
Петакъ. Пстъ.
Еракъ. Съ Богомъ, Петаче!
Петакъ. Съ Богомъ, Ераче!

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

Земунъ. — Прошастогъ Четвртка држала се хайка на кураке на нашемъ хатару, но безъ успѣха; осимъ неколико невини зецова ніе се ништа убило.

— Земни остатци скоро преминувшѣ надвойводкииъ Маргарите сараиѣни су по обичаю на три места. Тѣло почива у царско-фамилярной костурници у манастиру капуцинскомъ, утроба сараиѣна е у саборной цркви св. Стефана, а срце се храни кодъ Аугустина у Бечу.

— Изъ Маѣланда явля се, да су се тамо две младе и лепе девойчице зато отровале, што су дознале, да е имъ любезникъ, кои се свакој обрѣкао, да ће ю узети, едно и исто лице, и почемъ се ніе ни една рѣшити могла, да га другой уступи.

— У Бечу има свега 8793 кућа, одъ кои су 300 правителствены или обштински, 600 притяжаваю великаши, 2000 су оиѣхъ, кои одъ интереса живе, 4800 имаю занатліе и трговци, а 1090 кућа притяжаваю люди различиты заниманія. Одъ половине одъ свію кућа газде су женскииѣ.

— По званичномъ извѣстію дале су обштине у Хрватској и Славоніи одъ год. 1851. до 1857. за народне школе 304.159 фр. ср. То е лепъ доказъ, вели „Невенъ“, колико нашъ народъ за просветомъ мари, а тимъ веѣма, што су то само обштине дале, те ніе требала држава никакове помоћи дати.

— Године 1770. было е у Лайпцигу само 17 книгопродавница, а садъ іѣ има 1778.

— Лайпцигскій вашаръ прилично е добаръ быо. Странаца было е доста, но за чудо мало е было людіѣ изъ Турске.

— На железници тирингской у Немачкој догодила се овы дана велика неприлика, при којој истина ніе нико тѣлесну штету претрпіо, али тимъ више повчану, ерѣ 14 су се кола са млогимъ еспапомъ натоварены разрушила, коимъ поводомъ не явля се.

— Князь Цика, еданъ одъ оны влашки великаша, кои се траже да постану господаремъ у Влашкој, умрѣо е овы дана у слѣдству несретногъ скока изъ кола.

— Професоръ у монаковскомъ свеучилишту, Иванъ Ротъ, кои е путуюѣи по истоку умро у Ливану месеца Юлія ове године, оставіо е атинскомъ свеучилишту великодушну сву свою библиотеку, кою е за 20 година купио и коя вреди 6000 фор.

— Изъ Цариграда приспѣо е у Босну налогъ, да се десетина даде у наямъ обштинама. Ако се ова заповѣсть у истину изведе, рая ће осетити велику олакшицу и користь, ерѣ ће быти спасена одъ проганяня наемника, кои су увекъ были главный узрокъ ивзины тужба и потешкоѣа — на другой страна неѣе ни царска каса трптити овимъ средствомъ, будуѣи да ће се десетина дати у наямъ за исту суму као и прошле године.

— У Цариграду су се у последнѣ време разнели свакояки гласови и меѣу Турцима и меѣу Христіанима. Тако е више посланства добило писма безъ подписа, где имъ се явля, да стамболски Турци хоѣе све ѣауре да посѣку и да іѣ се ради тога до 80,000 заверило, а да се они све умножаваю. Турци одъ свое стране тако зазиру одъ Москова, да мисле, да има у Пери сакривены руски войника.

— У турскомъ државномъ календару има попись школа у царевини. Свега има 3371 школа. У Цариграду има 279 турски школа, 77 грчки, 50 ерменски, 47 чифутски.

— Францускій посланикъ, г. Тувенель у Цариграду, отишао е пре неколико дана на кратко време у Свету Гору.

— Руско паропловско друштво на црномъ и средиземномъ мору ужива одъ државе руске годишню помоѣ одъ 1.800.000 сребрны рубалѣ, а царско друштво у Марселю подпомагано е са 8.000.000 франака на годину.

— И Астракану е быо великій пожаръ као што смо веѣ на кратко явили. У вече се запале некакви обручи на обали Волге и за часакъ запали се место, и утамани силне даске. Жестокій ветаръ іошъ веѣма подпириватру, а кадъ око полнои дуну сила буре морадеше срушити читавъ редъ кућа. Кадъ предъ зору баѣи ветаръ неколико запаљны гредѣ у одну шайку, коя се запали, па іошъ поредъ нѣ нѣколико лаѣ. Све ове лаѣ отргнуше се одъ видека, па поѣу низъ Волгу, запале узпуть іошъ поредъ нѣ неколико лаѣ и то башъ онде, где су силни магазини с' храномъ были. Да бы ове спасли, пусте неколико лаѣ, што су тамо близо были. Све ове запаљне лаѣ пловише едно 5 врстѣй низъ воду, докъ се незауоставише кодъ едногъ отока, где одчасти потону а одчасти се погасе. Али близу кодъ тогъ отока наіѣу две шайке на одну лаѣу са барутомъ, коя плану. Одатле се запали еданъ државный магазинъ и една дрвара и изгору. Сутра данъ опетъ се неколико запаљны лаѣ одкидоше, коѣ іошъ 27 веѣиномъ натоварены лаѣ запале. Осимъ тога изгорело е іошъ други лаѣ. Изгорела е 121 кућа, доста стоваришта и една црква. Іошъ се незна, колико е лаѣ пропало и колика е штета. У околини петроградской запаљде су се неке шуме.

— Войвода Муравіевъ, главный губернаторъ источне Сибиріе, заключіо е последнѣй уговоръ с' Киномъ. Кадъ су у Иркутску ту вѣсть добили, тако су се обрадовали, да е еданъ трговаць 500 ср. руб. поклоніо на добротворне цѣли. За Николаевскъ се говори, да ће се преместити на више, едно 200 врстѣй одъ садашнѣга места. Дужъ Амура има доста населбина руски, а сада се мисле іошъ друге осивати. Намѣраваю одну бригаду забайкалскія Козака (12.000 душа) и еданъ коняничкій полкъ нѣовъ (4000 душа) преместити на место, где се населбине мисле правити. Зватѣе се и другій светъ, кои хоѣе одъ

свое волѣ да се тамо одсели. Войвода Муравіевъ отишао е чимъ е уговоръ с' Киномъ учиніо, да прегледа морску обалу.

— У Смирни чине се приправе за ставленѣ подморскогъ телеграфа. Енглескій поморскій поручникъ Спратъ изтражуе воде у Архипелагу и у овомъ заливу. Вѣсти о жетви изъ унутрашнѣи страны царевине гласе повольно.

— Лордъ Палмерстонъ одпутовао е изъ Париза натрагъ у Лондонъ. Не само Кина него и Япанъ отворио е садъ свое луке европской трговини. Говори се, да е такоѣрь натрагъ узетъ разпись одъ год. 1614. противъ разпространяваня христіанства.

— Изъ Тангера являю, да се мароканскій царъ озбиљно разболіо. Нѣгова смртъ могла бы дати повода к' новимъ догаѣаніама у Африки.

— По службенимъ извѣстіама имао е францускій редъ почестне легіе на концу првога царства около 900 чланова, садъ іѣ пакъ има 272.000

— Као што се чуе изъ Лондона, тражи тамошня полиція некога К., родомъ Грка, побѣгавшегъ изъ Александріе овамо да избегне тужби и дальний испитъ ради тога, што е отворио гробъ свога пре 5—6 година умрвшега отца и скинуо му с' прста печатный прстенъ, те с' овимъ изначіо некій документъ.

— По службенимъ извѣстіама имаде садъ Енглеска паробродарску флоту одъ 1785 лаѣ.

— У Атини осуѣено е у одной сѣдници 18 особа на смртъ, а то су были сами разбойници.

— По грчкимъ листовима была е грчка она лаѣ, кою су на водама александрискимъ Турци напали и сажegli, коя е 13. Септембра изъ Кусандасія отишла у малу Азію. Злотвори су се украли были на ню као путници.

Станѣ воде.

На Дунаву	4 ст. 4 в.
На Сави	нарастла са 2 „ 2 „
На Тиси (кодъ Титела — Августа)	— „ —

Месеца Октобра починѣ четвртый кварталъ овогод. течая Подунавке. Тимъ поводомъ како доякошиѣ пріятелѣ наше тако и остале родолюбиве Срблѣ позивамо, да се на овай листъ предброѣ. Цена одъ 1. Октобра до конца године естѣ 1 фр. 30 кр. ср. са поштариномъ.

Млоги одъ наши предбройника пису намъ іошъ предплату положили; мы іѣ научтивіе умолявамо, да бы то што пре учинити изволели.